

Opdracht: Lezen - Samenvatten - hv12

Auteurs	content VO- ; lobke
Team	VO-content Nederlands
Laatst gewijzigd	9 juli 2023
Licentie	CC Naamsvermelding-GelijkDelen 4.0 Internationale licentie
Webadres	https://maken.wikiwijs.nl/52703/

Dit lesmateriaal is gemaakt met Wikiwijs van Kennisnet. Wikiwijs is hét onderwijsplatform waar je leermiddelen zoekt, maakt en deelt.

Inhoudsopgave

Samenvatten	2
Intro	2
Wat kan ik straks?	2
Wat ga ik doen?	2
Aan de slag	4
Stap 1: Kennisbank	4
Stap 2: Maak een samenvatting	5
Stap 3: Samenvatten	6
Stap 4: Samenvatten	6
Afronding	7
Samenvattend	7
Eindopdracht: Twitteren = samenvatten	7
Extra opdrachten	8
Terugkijken	15
Over dit lesmateriaal	16

Samenvatten

Intro

In deze leesopdracht staat **samenvatten** centraal.

Bespreek met een klasgenoot wanneer je gebruik zou kunnen maken van een samenvatting.

Kijk ook naar deze video. Onthoud goed de verschillende stappen, je kunt het gebruiken in deze opdracht.

https://www.youtube.com/embed/KtpNh_9MOk0

Wat kan ik straks?

Aan het eind van deze opdracht kun je:

- omschrijven hoe je een samenvatting gaat maken.
- aangeven met welke vragende voornaamwoorden de vijf W-vragen beginnen.
- omschrijven wat er in de inleiding en het middenstuk van de samenvatting komt te staan.
- aangeven wat je in het slot opneemt.
- uitleggen waarom een goed slot belangrijk is voor een samenvattende tekst.

Wat ga ik doen?

Activiteiten

Aan de slag		
Stap		Activiteit
Stap 1		Bestudeer het Kennisbankitems en maak vragen over de Kennisbank.
Stap 2		Je maakt een begin met een samenvatting.

	en 👤👤	
Stap 3	en 👤👤	Werk verder aan je samenvatting.
Stap 4	en 👤👤	Je rondt je samenvatting af.
Afronding		
Onderdeel		Activiteit
Samenvattend	👤	Hier vind je de kennisbank die hoort bij deze opdracht.
Eindopdracht	en 👤👤	Is twitteren samenvatten?
Extra opdrachten	en 👤👤	Scan de extra opdrachten en bepaal welke opdrachten je wel en welke opdrachten je niet maakt.
Terugkijken	👤	Terugkijken op de opdracht.

Tijd

Voor deze opdracht heb je **2 lesuren** nodig.

Aan de slag

Stap 1: Kennisbank

Bestudeer eerst onderstaande items uit de Kennisbank Nederlands:

Lezen: Schema of samenvatting

Lezen: Opbouw tekst

Oefening

Samenvatten

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/5305492>

Algemene Informatie

Titel Samenvatten
Aantal Vragen 4

MAIN_SECTION

Voor welke woorden staan de vijf W's?

wie - wat - waar - wanneer - waarom

wat - waarom - want - waardoor - waarheen

Wat hoort NIET in een samenvatting?

- ☐ Namen van bijpersonen.
  - ☐ De afloop van een verhaal.
-

Hoe geef je kort aan wat het gevolg is van iets?

- ☐ Door het in één zin uit te leggen.
  - ☐ Door een pijl te gebruiken.
-

Hoe kom je achter de hoofdgedachte in een tekst?

- ☐ Door de kernzinnen te noteren.
  - ☐ Door het drie keer goed door te lezen.
-

Stap 2: Maak een samenvatting

Vraag aan je docent een artikel of download het artikel

[Schooluniform als middel tegen pesten](#).

Van dit artikel ga je een samenvatting maken.

Je werkt in de komende stappen in een tekstdocument.

Geef het document de volgende naam: *Lezen - Samenvatten - Naam*

Fase 1 Verken het artikel

Wat is de titel?

Zijn er tussenkopjes?

Staan er afbeeldingen bij het artikel?

Lees de tekst een keer snel door.

Wat is het onderwerp van het artikel?

Probeer de hoofdgedachte te verwoorden.

Vergelijk hetgeen je nu opgeschreven hebt met wat een klasgenoot opgeschreven heeft.

Hebben jullie ongeveer hetzelfde opgeschreven?
Bespreek eventuele verschillen.

Stap 3: Samenvatten

Fase 2 Markeren

Markeer per alinea de signaalwoorden, sleutelwoorden en moeilijke woorden.

Probeer deze woorden in een schema te zetten in je tekstdocument.
Gebruik vragen die beginnen met 'Wie', 'Wat', 'Waar', 'Wanneer' en 'Waarom'.

Vergelijk ook nu je schema met een klasgenoot.
Bespreek weer de verschillen.

Fase 3 Alinea's en kernzinnen

Lees de tekst alinea voor alinea door.

Zet de kernzin per alinea in het schema.

Probeer bij elke alinea een kopje te verzinnen.

Ook het resultaat van Fase 3 bespreek je met een klasgenoot.

Stap 4: Samenvatten

Fase 4 Verbanden

Wat zijn de verbanden tussen de alinea's?

Welke alinea's horen bij elkaar? En waarom?

Noteer het in je tekstdocument.

Fase 5 Samenvatten

Schrijf een samenvatting met alle informatie die je tot nu toe hebt verzameld.

Probeer de tekst in eigen woorden samen te vatten.

Schrijf de samenvatting in je tekstdocument.

Laat je samenvatting lezen door een klasgenoot.

Lees ook zijn of haar samenvatting.

Zijn jullie tevreden over het resultaat?

Bij de eindopdracht lever je je samenvatting in bij je docent. Daar lees je ook de beoordelingscriteria.

Afronding

Samenvattend

Hier vind je de Kennisbank hier hoort bij deze opdracht.

Lezen: Schema of samenvatting

Lezen: Opbouw tekst

Eindopdracht: Twitteren = samenvatten

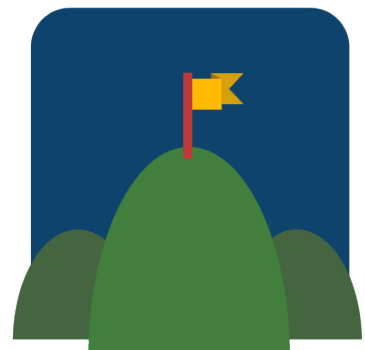
Kan het nog korter?

In Twitter heb je niet meer dan 140 tekens om een bericht te schrijven. Probeer de samenvatting van het artikel in één Twitterbericht te krijgen.

Plaats het bericht op Twitter en vertel je docent waar hij/zij het bericht kan vinden. Geef je docent ook de samenvatting.

Je docent zal de samenvatting en het Twitterbericht beoordelen aan de hand van de volgende beoordelingscriteria:

- de tekst bevat maximaal 140 tekens.
- de tekst is kort en bondig geschreven.
- de kern van het verhaal is weergegeven.
- het bericht is foutloos geschreven.

Lever ook je samenvatting in bij je docent. Bij de beoordeling van je samenvatting let je docent op het volgende:

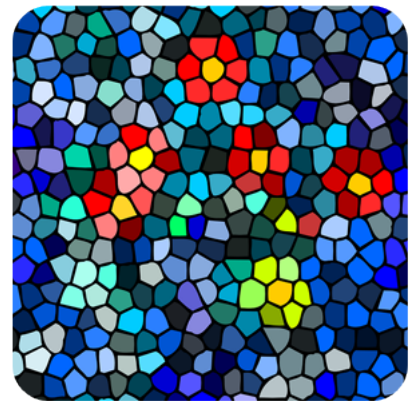
- Je hebt de verschillende fasen doorlopen en de tussenproducten met een klasgenoot besproken.
- In de samenvatting staan de belangrijkste zaken uit het artikel.
- De samenvatting is in goed Nederlands geschreven, met gebruik van de spellingcontrole.

Extra opdrachten

Samenvatten

Hier vind je een aantal extra oefeningen m.b.t. samenvatten.

Oefening

Samenvatten - 1

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2257592>

Algemene Informatie

Titel Samenvatten - 1
Aantal Vragen 2

Paniek! Een prei!

1. **Ben je bang voor wortels? Krijg je paniekaanvallen van prei? Grote kans dat je aan lachanofobie lijdt. Oftewel: angst voor groenten en fruit. Het klinkt als een grapje, maar het is geen pretje. Kom dan maar eens aan je gezonde twee ons groenten en twee stuks fruit per dag. En uit eten gaan kun bijna wel vergeten.**
2. In paniek raken van een doperwt of sperzieboon. Het lijkt onzin, maar sommige mensen hebben daar echt last van. Hoeveel mensen aan de groenfobie lijden, is niet precies bekend. Maar regelmatig duikt er in de pers opeens een persoon op die alleen instantnoedels of hotdogs eet, omdat groente en fruit te eng is.
Narigheid
3. Hoe kun je doodsbang worden voor een onschuldig stukje groenvoer? Volgens psychologen komt de angst voor groente vaak voort uit een nare gebeurtenis in de jeugd (net zoals veel andere fobieën). Kinderen zijn sowieso al vaak geen liefhebbers van groenten en fruit (tenzij het heel zacht en zoet is). Als een ouder een extreem strenge straf uitdeelt aan het weigerachtige kind, dan associeert de uk groenten niet met 'lekker en gezond', maar met 'boze papa of mama'. Oftewel, met narigheid. Als een kind gevoelig is voor angsten kan dat later tot een echte groentefobie lijden.
4. Nou valt er genoeg anders te eten dan groente en fruit. Alleen zitten in vlees of pasta net niet de belangrijke vitamines (zoals vitamine c) in die wel in plantaardig eten zitten. Het gevolg voor de groentebangerd: een gammele gezondheid. Met gedragstherapie kan de lachanofoob van de groenteangst afkomen. En dan doperwt voor doperwt, toch weer aan gezonde groenten wennen.

Naar: Melanie Metz, www.quest.nl, 24/09/2013

MAIN_SECTION

Lezen - samenvatting

Welke van onderstaande zinnen horen thuis in een samenvatting van deze tekst? Klik vier zinnen aan.

- ☐ Sommige mensen hebben last van lachanofobie, angst voor groenten en fruit.
  - ☐ Kom dan maar eens aan je gezonde twee ons groenten en twee stuks fruit per dag.
  - ☐ Als je lachanofobie hebt, kun je uit eten gaan bijna wel vergeten.
  - ☐ Volgens psychologen komt de angst voor groente vaak voort uit een nare gebeurtenis in de jeugd.
  - ☐ Kinderen zijn sowieso al vaak geen liefhebbers van groenten en fruit.
  - ☐ Er valt genoeg anders te eten dan groente en fruit, bijvoorbeeld vlees of pasta.
  - ☐ Als je geen groente of fruit kunt eten mis je belangrijke vitamines.
  - ☐ Gedragstherapie kan je van lachanofobie afhelpen.
-

Lezen - samenvatting

Welke beweringen over de inleiding (alinea 1) zijn juist?
Vink **twee** zinnen aan?

- ☐ In de inleiding staat het onderwerp van een tekst.
- ☐ De inleiding geeft een korte samenvatting van de tekst.

De inleiding moet de lezer overhalen om de hele tekst te lezen.

In de inleiding staat de hoofdgedachte van de tekst.

Oefening

Samenvatten - 2

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2257595>

Algemene Informatie

Titel Samenvatten - 2
Aantal Vragen 2

Gen-voedsel

1. De afgelopen tien jaar zijn er talloze onderzoeken gedaan om uit te zoeken of consumenten genetisch gemodificeerde (GM) producten zouden kopen.
2. Via de verplichte etiketten op GM-producten, konden de onderzoekers van de TU Delft nu ook het werkelijke koopgedrag van consumenten vastleggen. Het onderzoek vond plaats in een aantal Europese landen: Tsjechië, Estland, Duitsland, Nederland, Polen, Slovenië, Zweden en het Verenigd Koninkrijk.
3. Genetische modificatie (GM) is een techniek die de eigenschappen van bacteriën, gisten of planten verandert. Met GM worden genen met positieve eigenschappen van bijvoorbeeld bacteriën of planten, toegevoegd aan een ander organisme.
4. Slechts 30 procent van de ondervraagde consumenten zei het kopen van GM-producten te vermijden, maar 1 op de 4 van deze groep had toch een GM-product gekocht. Van de totale groep consumenten die producten met een GM-etiket hadden gekocht, dacht bijna de helft dat zij dat niet hadden gedaan. Twintig procent van hen dacht van wel en 30 procent wist het niet.
5. Volgens de onderzoekers geeft dat aan dat sommige consumenten het etiket niet lezen of dat het hen eigenlijk niet kan schelen of ze wel of geen GM-producten kopen. De resultaten van het onderzoek zijn gepubliceerd in GM Food & Crops.

Naar: Ilona Meernik, www.gezondheidsnet.nl, 14/10/2013

MAIN_SECTION

Lezen - samenvatting

Hieronder lees je vier samenvattingen.

Welke samenvatting geeft de kern van de tekst Gen-voedsel het best weer?

- ☐ Veel mensen zeggen geen genetisch gemodificeerd voedsel te willen kopen, maar doen dit vaak wel. Dat blijkt uit onderzoek van de TU Delft.
- ☐ De afgelopen tien jaar zijn er talloze onderzoeken gedaan om uit te zoeken of consumenten genetisch gemodificeerde (GM) producten zouden kopen. Ook de TU Delft heeft nu onderzoek verricht.
- ☐ Veel consumenten lezen de etiketten op voedselproducten niet, omdat het ze niet interesseert, zo blijkt uit onderzoek van de TU Delft.
- ☐ Via de verplichte etiketten op GM-producten, hebben onderzoekers van de TU Delft nu het werkelijke koopgedrag van consumenten vast kunnen leggen.

Lezen - samenvatting

Boven welke alinea van het middenstuk van de tekst 'Gen-voedsel' kun je het kopje 'Wat is GM' zetten?

- ☐ Alinea 1
- ☐ Alinea 3
- ☐ Alinea 4

Leven in meerdere culturen

Hieronder vind je een recensie van het boek 'Leven in meerdere

a. alinea 1

culturen is goed voor je'.

Lees deze tekst.

b. alinea 5

c. alinea 2

Leven in meerdere culturen is goed voor je

- a.** Als je je in een vreemde cultuur mengt, heb je daar in het begin vaak wat moeite mee. Je komt bijvoorbeeld te vroeg op feestjes. Want zeven uur betekent in Nederland 'klokslag zeven uur!', terwijl het in andere landen 'om en nabij middernacht' kan betekenen. Of je bent veel te direct, waardoor je mensen regelmatig beledigt.
- b.** Een nieuwe cultuur 'leren' is lastig. Maar als je volhoudt, word je uiteindelijk bicultureel. Je kent dan de ongeschreven regels van de twee culturen waar je deel van uitmaakt, en past je moeiteloos aan verschillende situaties aan. Dat is op zich al heel handig. Maar de voordelen van biculturalisme gaan verder, zeggen psychologen. Zo zijn mensen die deel uitmaken van twee culturen creatiever. Toen wetenschappers van de universiteit van Tel Aviv biculturelen een baksteen gaven en hen vroegen om er zoveel mogelijk creatieve toepassingen voor te bedenken, kwamen zij op meer (en vernieuwendere) ideeën dan mensen met maar één cultuur.
- c.** Uit een ander onderzoek, uitgevoerd door dezelfde Israëlisch wetenschappers, kwam naar voren dat biculturelen op hun werk een betere reputatie hebben

dan mensen met maar één cultuur. En dat ze bovendien vaker promotie maken. De onderzoekers hadden wel een verklaring voor al deze verschillen. Biculturelen, zeggen ze, erkennen dat er meerdere manieren zijn om ergens tegenaan te kijken. Bovendien kunnen ze goed bruggen slaan tussen die verschillende perspectieven. En dat komt hun werk ten goede.

- d.** Als je lid bent van twee culturen ben je niet per definitie met twee talen opgevoed. Maar als je dat wel bent, heb je nog eens extra voordelen. Want psychologen hebben in de afgelopen decennia ontdekt dat het jongleren met meerdere talen goed is voor je denkvermogen.

Tweetaligen multitasken bijvoorbeeld beter en kunnen zich beter focussen. Plus: ze blijven langer geestelijk gezond.

- e.** De meeste ouders hebben niet de mogelijkheid om hun kind in twee culturen op te voeden. Het moet toevallig zo uitkomen. Maar door tweetalig onderwijs kun je een kind wel van jongs af aan een extra taal meegeven. Wordt het tijd dat we onze kinderen standaard een tweede taal aanleren?

Naar: Jerwin de Graaf, www.quest.nl, 11/07/2013

Maak nu de onderstaande vraag.

Sleep de alinea's op de juiste plek.

Inleiding ☐

Deel van het middenstuk ☐

Slot ☐

Onderstaande samenvatting van de tekst 'Leven in meerdere culturen is goed voor je' is te lang. Welke zinnen kun je **weglaten**? Klik vier zinnen aan.

- ☐ Jongleren met meerdere talen is bovendien goed voor je denkvermogen.
- ☐ Je kunt bijvoorbeeld beter multitasken.
- ☐ Zo konden biculturelen meer nieuwe toepassingen voor een baksteen bedenken dan mensen met maar één cultuur.
- ☐ Je leert dan moeiteloos aanpassen aan verschillende situaties.
- ☐ Maar als je bicultureel wordt, heeft dat veel voordelen.
- ☐ Of je bent veel te direct, waardoor je mensen beledigt.
- ☐ Ook blijkt dat biculturelen op hun werk een betere reputatie hebben en vaker promotie maken.
- ☐ Uit onderzoek blijkt ook dat mensen die deel uitmaken van twee culturen creatiever zijn.

Een nieuwe cultuur 'leren' is lastig.

Je komt bijvoorbeeld te vroeg op feestjes.

Terugkijken

Intro

- Heb je de video bekeken? Wat vond je van de video?
Sluit de video goed aan bij de opdracht?

Kan ik wat ik moet kunnen?

- Lees het leerdoel van deze opdracht nog eens door.
Kun je omschrijven hoe je een samenvatting van een tekst kunt maken?

Hoe ging het?

- **Tijd**
Bij de activiteiten stond dat je ongeveer 2 uur met de opdracht bezig zou zijn.
Had je die tijd ook nodig voor deze opdracht of kwam je tijd te kort?
- **Inhoud**
Waarom is het zinvol om een goede samenvatting te maken?
- **Eindopdracht**
Wat vond je van de eindopdracht? Leg uit waarom twitteren eigenlijk samenvatten is?
- **Extra opdrachten**
Bij deze opdrachten waren er meerdere extra opdrachten. Heb je ze allemaal gemaakt?
Waarom wel of waarom niet?

Over dit lesmateriaal

Colofon

Auteurs	content VO- ; lobke
Team	VO-content Nederlands
Laatst gewijzigd	9 juli 2023 om 20:47
Licentie	De Internationale Creative Commons 4.0 licentie waarbij de gebruiker het werk mag kopiëren, verspreiden en doorgeven en afgeleide werken mag maken onder de voorwaarden: Naamsvermelding en Gelijk Delen, zie http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/ . Meer informatie over de CC Naamsvermelding-GelijkDelen 4.0 Internationale licentie licentie.

Aanvullende informatie over dit lesmateriaal

Van dit lesmateriaal is de volgende aanvullende informatie beschikbaar:

Leerniveaus	VWO 2, HAVO 1, VWO 1, HAVO 2
Leerinhoud en doelen	Techniek en woordenschat, Schrijven, Nederlands, Schrijfvaardigheid, Samenvatten, Leesvaardigheid
Eindgebruiker	leerling/student
Studiebelasting	2 uur en 0 minuten
Trefwoorden	arrangeerbaar, het blok aan je been, hv12, lezen- samenvatten, nederlands, samenvatten, samenvatting, slot, stercollectie, voornaamwoorden